

Theater van de Toekomst versus Beleving van Erfgoed

Inhoudsopgave

Inleiding	1
Visie op de toekomst	2
Doelstellingen	2
Onderbouwing, nut & noodzaak	3
Tegelijkertijd zien we kansen	4
Ambities & Resultaat	5
Toekomst voor De Schelleboom	6
Waarde voor anderen	6
Elementen van Verandering	7
Conclusie	8

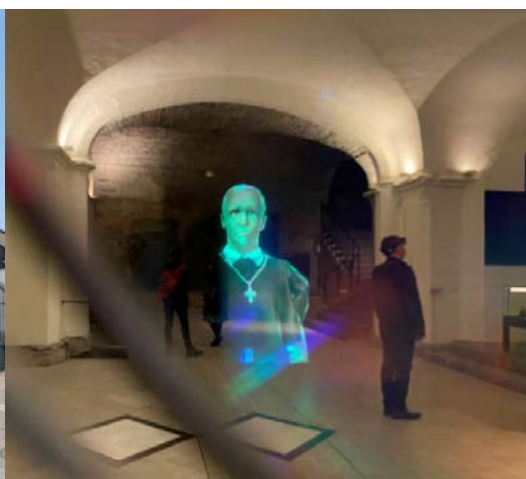
Inleiding

Stichting Theater De Schelleboom ondersteunt alle vormen van podiumkunst, maar heeft ook tot doel de culturele en historische waarde van het erfgoed te conserveren.

We streven ernaar de verhalen achter het rijke verleden van het erfgoed op creatieve, innovatieve en toegankelijke wijze tot leven te brengen. We zien ruimte daarmee een duurzame toekomst te creëren als inspirerende omgeving die de geschiedenis eert en theater als genre dat nieuwe vormen omarmt.

Graag vertellen wij meer over onze visie op theater met immersieve vormen om verhalen uit het verleden te vertellen en over te dragen aan toekomstige generaties.

Stichting Theater De Schelleboom

Visie op de toekomst

De enige overgebleven pottenbakkerij van Oosterhout is gehuisvest in een bijzondere locatie, onze theaterzaal. De aardewerkhistorie is een bijzonder verhaal, met verhaallijnen door heel Nederland en zelfs ver voorbij onze landsgrenzen, dat het verdient om vertelt te worden. De Schelleboom is de enige ambachtelijke productieplek in heel Nederland die nog resteert en daarmee de uitgelezen omgeving voor het vergroten en delen van de historische waarde van het aardewerk van Oosterhout.

Het hart van onze erfgoedlocatie is het leukste kleine theater van Brabant De Schelleboom. Waar dit theater traditioneel vooral dient als een 'eendimensionale' ruimte waar het publiek stilzit en optredens ondergaat, streven we er naar dit aan te passen. We willen dat ons theater voor de toekomst niet langer beperkt blijft tot een lineaire ervaring, maar kan transformeren naar een immersieve beleving die de grenzen van tijd en ruimte overstijgt.

Onze visie is het theater te herdefiniëren als een interactieve omgeving, waar bezoekers niet alleen getuige zijn van het erfgoedverhaal, maar volledig ondergedompeld worden in de beleving. Door het integreren van vernieuwende technologieën, zoals augmented reality (AR) en Artificial Intelligence (AI), wordt de ruimte omgetoverd tot een portaal naar een andere tijd. Hiermee herleeft het verhaal van het aardewerk en brengen we dit uit het verleden naar het heden.

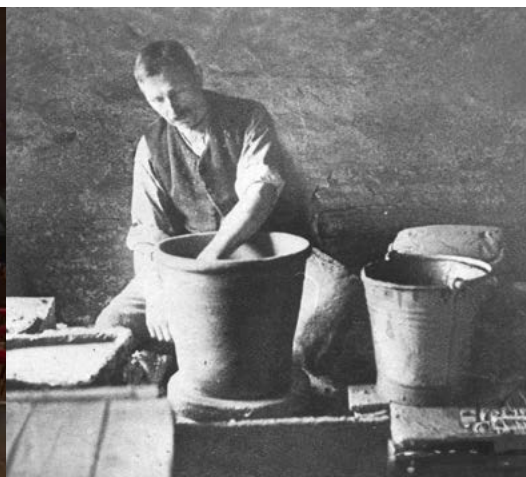
Doelstellingen

Met deze gedurfde stap maken we niet alleen de rijke geschiedenis van ons erfgoed toegankelijk op een manier die past bij de dynamiek van de moderne wereld, maar transformeren we ook het traditionele theater. Het resultaat is een levendige arena waar het verleden, heden en toekomst samenkomen in een 360-graden beleving.

Hiermee voegen we een activiteit/beleving toe aan ons pallet toe, die gaat spelen tijdens de zomermaanden (juni-juli-augustus), een periode waarin traditioneel theater minder bezocht wordt en er meer ruimte is voor evenementen en belevissen.

Dit draagt bij aan:

- **nieuwe bezoekersstroom**
- **vergroting (financieel) toekomstbestendigheid**
- **historische en huidige identiteit van Oosterhout**
- **innovatieve aantrekkelijkheid van Brabant**
- **ambachtelijk verleden van Nederland**

Onderbouwing, nut & noodzaak

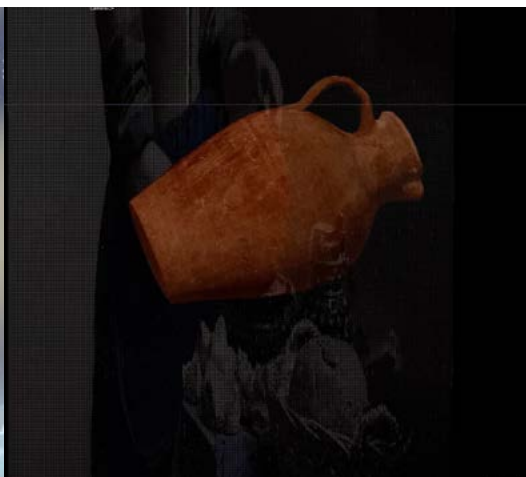
Als we naar de toekomst kijken, zien we een aantal aandachtspunten voor De Schelleboom.

- Waar ligt de toekomst van (ons) theater? Het publiek wil sneller en verrassender en heeft tegelijkertijd een steeds kortere aandachtspanne. Als we niet meegroeien met de nieuwe generaties, is theater dan niet eenzelfde lot beschoren als het circus of de kermis (die de beleving van hun aanbod niet hebben vernieuwd)?
- De aardewerk historie van Oosterhout blijkt enorm bijzonder en onderdeel van het ontstaan van de stad. Als we dit niet (nu) gaan vertellen op de enig overgebleven plek, dan gaat deze historie wellicht voor altijd verloren.
- We zien dat beleving van (live) entertainment verandert. Door betere video- en audioinstallaties in de huiskamer zoekt het publiek buitenhuis een ware beleving. Om bij het publiek van de toekomst aangehaakt te blijven moeten we hierin een stap naar voren doen.
- De stichting is nog te afhankelijk van de oprichters en een kleine groep betrokken mensen. Hoewel al deze mensen nog de intentie hebben zich de komende 10 jaar in te zetten, moeten we bewust denken aan een toekomst zonder deze groep en zorgen dat er voldoende basis ligt en draagvlak is voor een voortzetting.

Tegelijkertijd zien we kansen

- Vanuit onze 25-jarige ervaring met het organiseren van theaterevenementen en festivals, merken we een groeiende interesse in 'theater op locatie' en 'bijzondere belevenissen', die steevast uitverkocht zijn. Daarbij komt een doelgroep binnen, die anders is dan onze vaste theaterbezoeker en is de aandacht kort voor niet-gangbare uitingen, zoals bijvoorbeeld klassieke muziek, groter dan wanneer we exact dezelfde invulling in de reguliere programmering opnemen.
- Deze lokale waarneming wordt aangevuld met de landelijke trend, dat de theatrale beleving een grote aantrekkingskracht heeft. We zien dit terug van festivals met straattheater tot Walibi Fright Night met acteurs tot escaperooms gebaseerd op 'historische verhalen' die beter bezocht worden dan traditioneel theater en musea (door een jongere doelgroep). Ook de bioscoop-branche heeft zich kunnen herpakken door nieuwe geluids dimensies toe te voegen aan de beleving.
- In de zomermaanden is er geen aanbod van 'traditioneel' theater. Dit betekent dat er ruimte is om gedurende een langere periode een beleving te programmeren. Beleving expert bij uitstek, De Efteling, opende ruim 20 jaar geleden al een 'Winterefteling', om in de periode dat ze van origine gesloten waren in te vullen op een andere manier. Waarom zouden theaters eenzelfde stap niet kunnen zetten in de zomer? Ook kleine theaters (of misschien wel *juist* kleine theaters) kunnen theatrale producties wegzetten die een wat meer toeristische beleving zijn.
- We zien een groeiende interesse in (en hang naar) het verleden. Social media platformen met foto's en verhalen van vroeger zijn zeer populair. Oosterhout heeft in het verleden weinig interesse getoond in haar verleden en veel oude gebouwen zijn platgegooid. Nieuwe technologieën maken het mogelijk het verleden te laten herleven, ook wanneer er weinig tot geen fysieke resten zijn.
- De toekenning van het aardewerk op het Melkmeisje van Vermeer aan Oosterhout, onze film van 'Sjef van Loon, de laatste pottenbakker van Oosterhout' en permanente aandacht voor het aardewerk, heeft de interesse in de historie al behoorlijk aangewakkerd. Zo zijn we benaderd door de nabestaanden van Sjef van Loon, krijgen we aardewerk aangeboden door inwoners en is recent een basisschool hernoemt als 'De Toekomst', naar de voormalige aardewerkfabriek.

Ambities & Resultaat

Primair

1. Het bewaren en delen van ons erfgoedverhaal op een boeiende en toegankelijke manier.
2. Het herdefiniëren van het beleven van theater, van lineair zenden naar 360-graden beleving met alle zintuigen.
3. Vergroten van onze publiekswaarde, door een breder publiek te bereiken bij erfgoed en theater.
4. Het creëren van een duurzame toekomst voor het monument, ons erfgoedverhaal en het theater.

Secundair

5. Het inzetten van artistieke en technologische samenwerkingen om vernieuwing te stimuleren, voor onszelf en voor andere (kleine) theaters en erfgoedomgevingen.
6. Het omarmen van de aardewerkhistorie van Oosterhout door inwoners, bezoekers, horeca en andere bedrijven in Oosterhout (olievlek creëren).
7. Het vergroten van de historische identiteit van Oosterhout, het innovatieve karakter van Brabant en het ambachtelijke verleden van Nederland.
8. Voorbeeldfunctie en aanjager binnen de culturele sector en erfgoed omgeving in de regio (Noord-Brabant).

Toekomst voor De Schelleboom

Al 25 jaar laten wij zien dat we ondernemend zijn. Al 25 jaar draait de stichting zonder structurele subsidie. We zeggen daarmee niet dat we zonder hulp kunnen ontwikkelen, maar dat we er naar streven zo zelfstandig mogelijk te zijn. Op die manier hebben we meerdere crisissen overleefd.

Dit vraagt veel creativiteit en een continue 'blik naar buiten' waar kansen worden omgezet in mogelijkheden en productontwikkeling. Zo hebben we in coronatijd, waarin artiesten niet konden optreden, maar we wel kleine huwelijken mochten plaatsvinden, artiesten ingezet als externe trouwambtenaar. Dit is zowel bij ons als bij de artiesten een blijvend onderdeel in ons aanbod gebleven (de actrice die bij ons startte heeft later het huwelijk van Maxime Meiland ingezegend.)

Ingebakken in ons dna zit de ambitie artiesten te laten groeien, het erfgoed te bewaren en het publiek te vermaken. We willen onszelf blijven uitdagen door nu voorloper te zijn met vooruitstrevende digitale toepassingen voor theatrale storytelling in een monumentale omgeving. Met een vernieuwende invulling en activiteit buiten het traditionele theaterseizoen inspireren we ook andere (kleine) theaters en theaterproductiebedrijven en bieden we een voorbeeld voor onze collega's in de culturele branche.

Waarde voor anderen

De technologische ontwikkelingen gaan razendsnel. Dat zorgt ervoor dat we een publiek dat vertrouwd is met ons bedrijf moeten zien mee te nemen naar die nieuwe technologieën. We begrijpen dat dit een guide-functie richting het bestaande publiek van ons vergt, maar ook nieuwe mogelijkheden qua nieuw publiek oplevert. Daarnaast levert het, door het openstellen in de zomer, ook ruimte voor nieuwe verdienmodellen.

Elementen van Verandering

Om onze locatie en organisatie in te richten naar deze nieuwe ontwikkelingen, zullen we een aantal veranderingen moeten doorvoeren. We hebben ze uitgewerkt in een vijftal onderdelen. Deze onderdelen kunnen los van elkaar uitgewerkt worden en vormen gezamenlijk het geïntegreerde totaalplaatje.

1. 360-graden Theateromgeving

De traditionele theateropstelling wordt doorbroken om een ruimte te creëren waar het publiek omringd wordt door het erfgoedverhaal. Via AR-technologie worden virtuele lagen toegevoegd aan de fysieke omgeving, waardoor bezoekers het verleden zien en ervaren alsof het in het heden plaatsvindt en het aardewerkverhaal tot leven komt. Het verleden 'echt' tot leven brengen kan middels Artificial Intelligence. Aangevuld met lichteffecten en geluidstechnologieën creëren we een gelaagde en boeiende narratief die alle zintuigen prikkelt.

2. Expositieruimte met historische verdieping

In de buitenruimte creëren we een expositieruimte om de historie te verbreden en uit te diepen. We integreren interactieve elementen, zodat bezoekers actief betrokken worden bij het erfgoedverhaal. Denk hierbij aan tastbare artefacten, animatie, film en spel, die het publiek uitnodigen om deel te nemen aan het verhaal.

3. Overkoepelende Communicatie en randactiviteiten

Met een randprogramma van interessante lezingen en bijeenkomsten, kunnen we in de aanloop naar het toeristische seizoen en in de uitloop er van, specifiek extra aandacht geven aan zowel de aardwerkhistorie als de vernieuwende technologieën. Op beide vlakken zijn experts die graag hun kennis willen delen naar een brede doelgroep. We willen daarbij de historische waarde in onze corporate communicatie beter vertegenwoordigen, zonder de huidige naam(s) bekendheid te verliezen. De historische waarde leent zich ook goed om Oosterhouters aan te verbinden.

4. Aanpassen en uitbreiden faciliteiten

Doordat we de gehele zaal gaan gebruiken als 'podium' voor ons verhaal, moeten we hier kleine aanpassingen maken. Een grotere aanpassing is het creëren van een entree, kassa en winkeltje en het verplaatsen van de toiletten. Dit is nodig om de entree en looproutes passend te maken bij de nieuwe functie.

5. Bedrijfsvoering

Deze belangrijke stap vraagt een behoorlijke investering. Een behoorlijke investering vraagt een goed zicht op de bedrijfsvoering. We zullen aandacht moeten besteden aan het indekken van risico's maar ook het goed beheren van de fondsen. Hiervoor wordt professionele begeleiding gezocht.

Voor de verdere uitdieping en uitvoering van deze elementen is een apart projectplan opgesteld.

Conclusie

We geloven in de kracht van theater, maar ook dat theater zich moet en kan vernieuwen. Wat als de kermis zich 10 à 15 jaar geleden had toegelegd op het vernieuwen van de belevenis naar 'rondreizend festival'? Dan hadden we nu misschien nog steeds massaal uitgelopen (zoals bijvoorbeeld op een 'Roze Maandag' in Tilburg). Theater heeft momenteel ook een ontmoetingsfunctie en een maatschappelijke kant, maar de interesse in eendimensionaal zitten en kijken daalt en wordt ingehaald door het enorme aanbod van 'on demand' via streamingdiensten zoals Netflix.

Theater heeft van oudsher de functie van 'verhalenvertellers' en mensen in contact brengen met nieuwe werelden. Nieuwe technologieën bieden kansen om die verhalen op nieuwe manieren te beleven. Driedimensionaal onderdompelen in een wereld die voorheen nog niet bestond.

Een driedimensionale belevenis zet je echter niet op 'voor een avondje'. Perfect dus voor een langere looptijd zijn de zomermaanden, waarin wij momenteel – net als veel andere (kleine) theaters – geen aanbod bieden. De zomermaanden geven ook kansen om een andere doelgroep dan de 'traditionele theaterbezoeker' binnen te halen. En onze financieel zelfredzaam te vergroten.

Vanuit onze interne organisatie, vanuit de culturele sector, lokale gemeenschap en vanuit de culturele sector zien we momenteel een perfect 'window of opportunity' om onze organisatie uit te breiden met een vernieuwende theatrale belevenis die de historie van het aardewerk van Oosterhout borgt.

We zijn dan ook blij dat Fonds voor Cultuurparticipatie het onderzoek en het opstellen van deze visie en het bijbehorende projectplan hebben mogelijk gemaakt en dat de Gemeente Oosterhout en de Provincie Noord-Brabant hebben aangegeven het project te willen steunen.

De Schelleboom

Mathildastraat 37a
4901 HC | Oosterhout

+31(0)162 – 437165
info@deschelleboom.nl
🌐 www.deschelleboom.nl

 De Schelleboom
 [deschelleboom](https://www.instagram.com/deschelleboom)

